

„Novi Čas“ izhaja:

ob četrtkih popoldne.

Rokopisi naj se pošiljajo do srede
zjutraj na uredništvo v Gosposki
ulici št. 6, drugo dvorišče.

Odgovorni urednik: Anton Šinigoj.

Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici.

NOVI ČAS

„Novi Čas“ stane:

za celo leto 4 K
„ Nemčijo 5 „
„ ostale dežele 6 „
„ posamezne štev. 10 vin.

Oglasi po dogovoru.

Upravništvo je v Gosposki ulici št. 6
drugo dvorišče.

Lastnik: Konsorcij »Novega Časa« v Gorici.

Slovenci ne prespimo važnega trenutka!

Že sedaj je gotovo, da bo svetovna vojska v bistvu spremenila razna naziranja in razne pojme, ki so veljali doslej kot neizpodbojne resnice. Že sedaj se vidi, da bo podrta mnogo starega in ustvarila nove vrednosti in nove ideje. Dasi vihra še divja, vendar se že kažejo na temnem ozorju kakor v nekaki megli gotovi obrisi in gotovi temelji, na katere se bodo morala nasloniti v prihodnje človeška družba. Nimamo tukaj v mislih kake zemljepisne premebe mej naše države. V mislih imamo one nove temelje glede naziranja in glede ciljev posameznih narodov in v prvi vrsti slovenskega naroda, kakor jih in jih bo rodila vojska. Oni novi temelji, ki se sicer nam kažejo še v megleni prihodnosti, zaslužijo pa vendar le, da se jih že danes dotaknemo.

Nauki sedanje vojske.

Kakor že rečeno, je eden teh temeljev resnica, ki se čim dalje bolj jasno kaže iz negotovosti, da bodemo Slovenci v širšem okviru Avstrije imeli tudi v prihodnje zagotovljeno bodočnost in pogoje narodnega življenja. Bo torej od nas odvisno, če si bomo znali prirediti svojo hišo tako, da bo v njej za nas dovolj prostora.

Dosedanji potek vojske je pred vsem pokazal, da si stojita vera in narodnost popolnoma drugače nasproti kakor pa se dosedaj trdilo od strani nasprotnikov katoličanstva. Trdilo se je, da je katoličanstvo narodnosti nasprotno, čes ker je mednarodno, čes da se ravna po zapovedih in navodilih cerkvenega poglavarja in katoliške hierarhije, koja sta zunaj naroda. Pokazala pa je vojska, da to ni res, temveč da katoliška vera prav nič ne ovira izpolnitve narodnih dolžnosti v najvišji meri. Katoliški narodi so storili in storje povsod v najvišji meri svojo dolžnost. Isto se vidi pri Nemcih kakor tudi pri Belgijcih. Nasprotno pa se čimdalje bolj uveljavlja verski moment v posameznikih in med narodi in ugled katoliške cerkve se je že sedaj po prvih šestih mesecih boja dvignil do prej nepoznane višine.

Nadaljna resnica, ki nam jo je je prinesla sedanja vojska je ta, da bo pojem narodnosti in pojem gotovih državnih skupin dobil poprej nepoznani pomen. Doba pred vojsko se lahko imenuje doba občil puhlih fraz. Govorilo se je in pisalo v vseh obstojih o človečanstvu, o svetovni kulturi, o svetovnem gospodarstvu in druge take reči. Socialna demokracija postavila si je bila dogmo mednarodnosti in domišljala si je, da je tako močna, da bo določila odločala o vojski in miru in o napredku. S temi splošnimi rekli in frazami pitalo se je vsakega in vovejalo se je proti vsakemu, kateri je hotel temu lepo nališpanemu maliku pogledati natančno v njegov drob. Prišla pa je vojska in pometal je v koš vse te fraze kot neporabne. Vidi se, da svetovne kulture kakor so jo umevali, ni, in da ni tudi drugih skupnosti, katere se je poprej imelo za nepobitno resnico.

Kaj nas čaka v novem veku?

Naj se vojska konča tako ali tako, vsi čutimo, da se že sedaj moramo pripraviti za prihodnost. Ta prihodnost zaključila bo en zgodovinski vek in sklenila račun o tem, kar se je dosedaj godilo. Ustroj prihodnjega javnega in gospodarskega življenja se bode vsaj v prvi dobi ravnal po državnih skupinah, v kojih bodo skušale močnejše narodnosti dobiti odločujočo moč. Popolnoma gotovo je, da se bode v srednji Evropi nemški narod — za slučaj da zmaga, o čemur seveda ne dvomimo — povspel do samozavesti, o kateri še danes nimamo pojma in bo skušal ustvariti si protiutež na eni strani proti Rusiji in na drugi strani proti francosko-angleški zvezi.

Ker pa je naša država narodno mešana država in ker Nemčija teži, da si odpre prosto pot čez Balkan v Malo Azijo in dalje v Indijski ocean, bo zanjo nujna potreba iskati proti Rusiji opore v slovenskih narodih Avstrije in Balkana,

Opiranje na zapadne in južne Slovence je sociološko utemeljeno, ker v resnici je pričakovati da se bode vse slovanstvo vsaj prve čase po vojski delilo v dve glavni skupini, na eni strani zapadni in južni Slovani na drugi strani Rusija, ki se bode vsaj v prvi dobi zaprla nemškemu uplivu in s tem morda tudi nehoté se odrekla stikom z vsemi narodi, kojih sinovi se sedaj bojujejo proti njej. **Slovenski narodi v Avstriji bodo si morali tedaj sami ustvariti pogoje svojega obstoja s trezno politiko in z najintenzivnejšim gospodarskim delom.** Gotovo je, da bode gospodarstvo prešlo iz ekstenzivne v intenzivno stanje. Nemčija sama je svoja ozemlja izkoristila do skrajnosti in ker bodo radi narodnih in političnih nasprotstev vsaj deloma izključena zanio angleška tržišča in zaloge, iskala si bode virov drugod. Avstrijsko-ogrsko in balkansko ozemlje ima pa še cele dežele, kjer se obdelovanje in pridobivanje da zvišati, kjer se danes malo ali nič ne pridobiva, kjer še danes ni industrije, kjer so pa zanjo viri, tam se bo v prihodnje izkoristilo vse te zasedaj še pokopane moči in vrednosti.

Naša dolžnost.

Gre se sedaj za to, da na tej zemlji, ki ima čuda virov, ki dosedaj še ne tečejo, te vire mi sami odkrijemo in da vsaj na svoji zemlji lahko preživljamo svoje ljudi ne kot težake temveč kot enakovredne gospodarje. Ni treba, da iz naše zemlje išče ljudstvo zaslužka v Ameriki, kjer kmalu več za tuje ne bo kruha.

Odpira se torej tudi za Slovence nova doba, ko se bode moralo uporabiti vsako moč za to da ohranimo sami sebi to, kar imamo. Osvojevalnih ciljev itak nimamo. Bo li mogoče vse te moči dati narodu na razpolago?

Vojska je tudi v tem oziru že sedaj mnogo spremenila. Pred vojsko smo imeli jasno začetni cilj samo mi; naši nasprotniki izgubljali so se ali v osebnih gonji ali pa v brezplodnih načrtih, ki so jih iz tujine presajali na domača tla. Pozitivnega dela in pozitivnih ciljev ni bilo. Prišla je vojska in z železno roko razbila vse. In danes vidimo predvsem slovensko razumništvo, da tava brez smotra v megli in z neko leno brezbriznostjo čaka dogodkov, ki naj pridejo, ki jih pa nikdar ne bo. Izgubljala se na ta način prekorigstna enerzija, nižji sloji gledajo na višje sloje in vidijo, da stoje ti slednji duševno nižje nego naš zdravi kmet, ki ni izgubil svoje moči, ampak s podvojenjo enerzijo dela, da zagotovi svoj obstoj.

Prej ali slej prišel bo mir in takrat bode treba imeti ne samo jasn cilj, ampak tudi pripravljeno vse delo, da o b strani drugih narodov sami osnujemo svojo bodočnost, ne pa da jo pod mizo pričakujemo od milosti drugih. Naš kmet, naš obrtnik in trgovec pričakoval bode močnega in složnega dela tako v deželi kakor v državnem zboru. Potrebujemo organizacije za delo in ta se mora izvršiti že sedaj med vojsko da bode pripravljena, ko nastopi čas. Ljudje, ki se danes izgubljajo v brezplodnih sanjah, niso in ne bodo nikdar za to delo, ker takrat ko se bodo zbudili, bo že prepozno. Slovenci smo itak že enkrat prespali pravi čas, namreč takrat, ko se je delala nova ustava, ne prespimo ga še enkrat.

Podlaga prihodnjega dela je itak že podana, namreč one resnice, ki smo jih povedali uvodoma: verska in narodna zavest in vstrajno delo za sredninaš obstanek v okvirju močne Avstrije. Na teh načelih je mogoča združitev vseh onih Slovencev, ki so za delo in tem naj velja ta opomin, sanjačev ne bomo rabili.

Sredozemsko morje.

Svetovni boj se razvija do viška napetosti. Sedem mesecev že, a konca še ni videti. Ogromne milijonske armade še naraščajo. Kakor zakleti kači glave, se množe armadam novi zbori, novi stotisoči. Kakor da ni meja ljudskih sil.

To je boj do zadnjega moža, do zadnjega bajoneta, zadnje patrone. Zakaj? Vsepolno odgovorov. Eni za maščevanje hudobije; drugi zopet, da branijo sebe; tretji, da varujejo posest sosedaj; in zopet nekateri, da pribore — prosto pot v svet, ki hočejo dihati s polnimi pljuči. Na morje, do morja hočejo, ki ga nimajo ali pa le v mali meri.

Srbija je bila prišla pred dvema letoma preko Albanije v Drač — do jadranskega morja. Danes zopet sili tja. Avstrija je mislila drugo na Solun in njegov morsk zaliv, Nemčija pa na pot preko Trsta, posebno pa preko Carigrada... Kam?

Zakaj se hoče vsem danes do morja? Kdor umeje razvoj moderne države, ve da jo od znotraj sili in žene prek ožjih ali širjih lastnih meja na svetovni trg. »Prosto pot — trgovskim ladjam na vse strani morja!« — pravi Anglež. »Prosto pot tudi — mojim!« pravi Nemeč. »Razmaknite se bosporske skale, raztegnite se dardanelške pečine!« vzdihuje stotletja — Rus.

In tako zremo danes velikansko krvavo igro za posest morja. Sredozemsko morje je bilo od nekaj središče evropske kulture. Kolike važnosti je za vse države, ki leže ob njem, priča en sam pogled na zemljevid. Lahko trdimo, da se bidejo vsi današnji boji v prvi vrsti le za posest tega morja. Težišče bojev ni na suhi zemlji, ne na francoski dolgi fronti in ne na karpatsko poljsko pruski. Tudi boj podmorskih čolnov okrog Angležev je pravzaprav bolj stranskega pomena. Dasi je pot po morskimi ožini med Calaisom in Doverom za Angleže, Francoze in Nemce velkanskega pomena, vendar je še večje važnosti posest gibraltarske ožine, sueškega prekopa in končno tudi — Bospora in Dardanel.

Anglija je znala v svoji stoletni morskopolitiki pridobiti si najvažnejše točke ob poti v — obljubljeni deželjo, Indijo Koromandijo, o kateri sanjajo pravljice vseh narodov. Gibraltar in Sueški prekop na nasprotni strani branita na tej poti prehod v Indijo. Zaprt sueški prekop — velikanska škoda vseh — Neangležev. Zato so boji med Turki in Angleži ob tem prekopu gotovo prvovrstnega pomena. Kreta, Ciper in Egipt so angleške straže ob vhodu in izhodu tega prekopa. Če izgube Angleži to posest, so zadeti v dno srca. Od tod podpora Nemcev, da bi skupno s Turki podrl angleško moč ob sueškem prekopu ter ga tako dobili za Turčijo in tem potem seve tudi zase.

Kajti Nemčija ima že davno dograjen precejšen kos železnice po turški maloazijski zemlji. Sezidati si je hotela pravčasno preko turške posesti do Bagdada železniško pot, ki bi po suhem naravnost vezala Carigrad s Perzijskim zalivom. Kaj je nameravala in namerava Nemčija s to svojo železnico, to pripoveduje do podrobnosti Karol v. Winstenstetten v svojih dveh prezanimivih brošurah »Berlin-Bagdad« ter »Nordkap-Bagdad«, kjer pripoveduje, da se mora osnovati velika zveza med Nemčijo, Avstrijo, Rumunijo, Bolgarijo in Turčijo. Ta zveza naj bi bila protiutež proti Veliki Rusiji in Veliki Angliji. Kajti namen »svetovne vojske da je prav ta, da se pojasn razmerje med Srednjo Evropo in Rusijo. Zato pa je nujno treba proti nji odpornega jezua, ki mora segati od severnega rta do Črnega morja in dalje do Kavkaza in Perzijskega zaliva. Na ta način bi dobila Nemčija prosto pot do Perzijskega morja in po njem zvezo z Indijo in vso ostalo Azijo in sicer naravnost po železnici od Berlina preko Carigrada do — Bagdada, ki leži ob Perzijskem zalivu.

Ako se posreči Nemčiji in Avstriji premagati Rusijo in Anglijo, potem dobi Nemčija davno zaželjeno pot do — Indije Koromandije. In to prvič po morju mimo angleške in francoske obale pri Calaisu in Doveru, dalje mimo Gibraltarja in sueškega prekopa; drugič po velikanski železniški zvezi od Berlina preko Dunaja, Budimpešte in Carigrada do Bagdada.

Kdor s tega vidika motri ves svetovni ples, bo tudi spoznal, kako prav so imeli nemški listi v Avstriji in Nemčiji, če so ob balkanski vojski napovedovali za bližnjo bodočnost svetovno vojsko radi posesti Carigrada in z njim Male Azije do

Perzijskega zaliva. Napoved je postala prekmalu bridka resnica: ne na azijskih, pač pa na poljskih in francosko-belgijskih tleh ter v morsk »lamanški« ožini in ob Dardanelah se bide odločitev v vprašanju, kdo bo vladar Male Azije in Sredozemskega morja: Ali velikanska zveza držav Srednje Evrope ali pa Anglija in — Rusija.

S tega vidika tudi vse drugače zvene besede ministerskega predsednika v ruski dumi, češ, da se dviguje ob Črnem Morju in pred vrati Carigrada sijajna bodočnost Rusije. Vse drugače tudi doni pomen Sazanovih besed, ki jih je izgovoril pred ruskimi poslanci v dumi dne 25. febr.: »dā, bojs Turčijo približuje Rusijo knjenemu smotru, pritido od prtega morja.«

Ključ do morja pa leži v Bosporu in dardanelški ožini. Ni se torej čuditi, če je Rusija že od davna tuhtala, kako bi ga izbila Turčiji in Evropi iz rok ter spravila v svojo Odeso ob obali Črnega morja.

Ogrski politik, grof Andrassy, pravi (N. Fr. Pr. 28. febr.), da mora imeti ali Rusija sama ali pa država, ki zase ni dovolj močna, ta ključ do ruske države in v Sredozemsko morje. »Nemogoče je, da bi Rusija zavrgla po morebitni zmagi uspeh, ki je z ruskega vidika najbližji med vsemi in ki je bil vedno končni smoter ruske politike.« Poznavatelj vsodne evropske zgodovine na dunajskem vseučilišču dr. Nebersberger pa celo trdi (N. Fr. Pr. 2. t. m.), da bo sedanje zasedanje ruske dume najboljši dokaz, kako dolgo je Rusija pripravljala vojsko radi bosporskih in dardanelških ožin.

Pomen teh ožin je bil svoj čas izborno označil ob rimski vojski italijanski državnik Cavour: »Če postane Rusija gospodar Carigrada, postane tudi gospodar Sredozemskega morja. Postala bi namreč na ta način neomejeni vladar največjega zaprtega morja, ki se sploh nahaja na svetu, namreč Črnega morja. Črno morje bi tako postalo pravo rusko morje. In če je to morje v lasti sedemdeset milijonskega naroda (danes 170 milj.), potem bi v kratkem postalo največji arzenal sveta, ki bi se mu ne mogle vpirati vse druge pomorske sile.«

Resnica je, kar piše neki dun. list: »Ruska posest Črnega morja, Carigrada in morskih ožin bi premaknila vse razmerje sil v Sredozemskem morju. To bi bil tak dogodek, da bi ga morali šteti med najvažnejše posledice sedanje svetovne vojske. Ako bi se družila pritisku, ki ga že zdaj povzročata velikanska masa ruske države na Evropsko celino, še moč velikega ruskega brodoglavlja v Sredozemskem morju, potem bi Evropa in posebno obrežne države v Sredozemskem morju stale pred dejstvom, ki bi imel nedogleden vpliv na njihovo bodočnost. Železna potreba bi silila, da bi se izvršilo druženje držav ne glede želje, razpoloženje in preteklost po razmerju dote velikanske premebe v razvoju Evrope in Azije. V primeri z dosedanjimi načrti trojnega sporazuma je vse drugo, kar more razburjati nevtralne, skoro stranska reč. Car more na suhem postaviti na noge armado mnogih milijonov. In ravnokar doživljamo, da postopajo po grozni morilni bitki ob mazurskih jezerih na isti pruski meji zopet sile, ki jih označuje poročilo nemškega glavnega vojnega stana za številno premočine. Mislimo si tak pritisek mas v Črnem morju, v morskih ožinah in v Sredozemskem morju. Mislimo si, da bi se pritisek na suhem pomnožil še s takim na morju. Ni dvoma potem, da bi morale nevtralne države, vsled take politične in vojaške nezaslišanosti popolnoma premeniti svojo politiko. Kajti nemogoče je še resno govoriti o politični nevtralnosti v tem zmišlu, da se vojska ne tiče večine dežel in da ni ogrožena njihova bodočnost, to danes po bombardiranju Dardanel, po očitni proglasitvi cilja v ruski politiki in po podpori Anglije in Francije.«

Bombardiranje Dardanel od 25. febr. dalje je s tem dovolj označeno. Vprašanje je le, če se posreči združeni angleški in francoski mornarici preriti se do Carigrada. Ako se, potem bo brzkone Rusija »resni posestnik« ključa do morja in prej

ali slej tudi do — Indije po suhem in po morju. Greyeva izjava v angleški zbornici, da Anglija s prijaznostjo pozdravlja Sazanove besede o usodi Carigrada, je prvo največje politično dejstvo. Drugo pa bi sledilo zmagi: zmagala bi smer Petrograd - Carigrad - Bagdad. S tem pa bi bila črtana ona Berlin - Carigrad - Bagdad.

Cloveku zastajajo misli ob dogodkih v -- Dardanelah.

Zgodovina je sodnica. Ali se odloči ob Dardanelah ali v Karpatih ali ob Varšavi ali na Francoskem? Vemo, da je bilo začetkoma vojske postavljeno načelo, da pade odločitev na suhem.

Položaj je resen. »Politični krogi vseh bojnih taborov v Evropi zro danes proti Carigradu in Rimu«, pravi Berl. Tagbl. I. t. m.

Svetovna vojska.

Silni boji naših čet z Rusi.

Zadnjič smo poročali o uspešnem našem prodiranju v vzhodni Galiciji proti Stanislavu. Tam so se Rusi ustavili in začel se je nov boj. Rusi so čutili, da je najbrže izgubljena za nje cela Galicija, če so tu vrženi nazaj. Pritegnili so zato veliki silne čete na Stanislav in začeli naše napadati. Sedaj se tu vrši boj z vso silovitostjo. Po poročilih listov ni pričakovati, da bi bil ta boj kmalu končan, ker sta se oba sovražnika dobro utrdila.

Tudi na ostalih delih naše fronte se bijejo sedaj hudi boji. Naše čete stoji povsod na gališkem ozemlju, izvzemši pri Dukli, kjer se naši je branijo. Vendar tudi tu naše čete s posameznimi napadi mečejo Ruse iz njih postojank.

Rusi v Tarnovu.

Zanimivo je, kako so Rusi zasedli Tarnov ob Dunaju, ki ga zdaj naši obstreljujejo. Rusi so zasedli Tarnov 11. novembra. Najprej so prišle kozaške in konjeniške prednje straže. Kozaki so židom kradli denar in ure. Od župana dr. Tertila so zahtevali, naj uradno pozdravi ruske generale pred vrati Tarnova. Župan je to odklonil. Kmalu so v mesto prikorakale glavne ruske čete. V predmestjih in v mestu so oplenili nekoliko židovskih trgovin, ki so bile vsled bega gospodarjev zaprte. Odprtih trgovinam so prizanašali. Ruske čete so napravile splošno dober vtisk; oblečene so bile prav dobro. Vmes je bilo nekoliko poljskih vojakov in častnikov, ki so se prijazno pogovarjali s prebivalci.

Poveljnik ruskih čet, general Helmiciki, se je nastanil v podružnici avstro-ogrskanske banke. Od župana je zahteval, da mesto v treh dneh zgradi most čez Bialo, katerega so Avstrijci razstrelili, ter da temeljito očisti vse vojašnice in bolnišnice. Mesto je to izpolnilo. V treh dneh je bil most gotov.

Par dni pozneje je došel v mesto ruski maršal Radko Dimitrijevič.

Prva večja senzacija za meščane je bilo uničenje vseh zalog alkohola. V Tarnovu je velika Schwanenfeldova tovarna žganja in likerjev. Po ukazu ruskega poveljstva so vse zaloge izlili na ulice. Ista usoda je zadela tudi druge lastnike alkohola. Alkoholne pijače so zares v potokih tekle po mestnih ulicah in kanalih. Bilo je nekoliko smešnih prizorov. Ruski vojaki in domači ljubitelji alkohola so padali na tla in srkali priljubljeno jim pijačo, ki je ozračje napolnjevala s svojim vonjem. Vojaki so stregli pijačo v steklenice in lonce. Natrkani ruski vojaki so pili bratovščino z domačimi sumljivimi elementi ter se z njimi poljubljali. Tako so jemali slovo od alkohola. To so bili prizori!

Rusi v Galiciji zelo zatirajo katoličanstvo in povsod agitirajo za pravoslavlje.

Med Nemci in Rusi.

Za umikajočimi se Rusi v vzh. Prusiji so Nemci drli z veliko silo naprej. V nasokoku so vzeli utrjeno rusko mesto Prašniš. Tam so vjeli 15.000 Rusov, 20 topov in zalogo str. pušk. Toda Rusi so z nepričakovano silo udarili nazaj, vsled česar so Nemci zapustili Prašniš. Poročila pravijo, da je pričakovati hude bitke pri Plocku. Pač pa so Nemci pri Avgustovu odbili ruske napade.

Na morju.

Nemški podmorski čolni se živahno gibljejo. Meseca januarja je bilo potopljenih 41 angl. parnikov. Od 18. febr. so nemški podmorski čolni potopili 26 angleških parnikov. Potopljena sta dva parnika z vojaštvom in 2 križarici. — Ob črnogor-

ski obali se je potopil en francoski torpedolovec. — Potopljen je tudi en nemški podmorski čoln dne 22. febr.

Na Balkanu.

Francoski general Pau je obiskal Srbijo, bil je na Bolgarskem, v Solunu, Bukareštu in je sedaj v Petrogradu. To je zelo zanimivo dejstvo, ki da mnogo misliti. Rusija, Francija in Anglija se zelo prizadevajo, pridobiti na svojo stran nevtralne balkanske države.

Boj za Dardanele.

Angleško-francosko brodovje že več ko en teden s strašno silo obstreljuje močno utrjeno morsko ožino Dardanele, ki zapirajo pot v Carigrad. Boja se udeležuje 60 bojnih ladij. Na drugi strani pa imajo Rusi, kakor poročajo laški listi, pripravljenih 100.000 mož v Odesi, da udarijo na Carigrad. Francozi in Angleži so po svojih poročilih osvojili že več utrdb in izkrcali tam vojske. Turki pa poročajo, da so oni vse take poskuse odbili. Francosko-angleško brodovje obstreljuje tudi zaliv Seros in tudi tam skušajo izkrcati vojske. Sedaj se torej največji boj bije za Carigrad. Rusi že davno hrepene po njem. Ali se jim sedaj njih želje vresničijo? Več o tem pove naš današnji članek.

Politične vesti.

Resen spor med Kitajci in Japonci.

Poročali smo že, da hoče Japonska to priliko porabiti in si dobiti nadvlado nad Kitajsko. Izprva so bili Rusi in Francozi za Japonske zahteve vneti. Amerika pa je odločno nastopila proti. Japonska je izjavila, da ne trpi vmešavanja in je začela mobilizirati. Zasedla je že nekaj kitajskih mest. Sedaj so se pa Rusi, Francozi in Angleži premislili in izjavljajo, da so japonske zahteve pretirane. Zdi se, da se bo sedaj Japonska umaknila. — Japonska nevarnost je res že tako velika, da se je Evropa lahko boji. Gorje Evropi, če Japonci podvržejo ogromno Kitajsko in jo organizirajo.

Italijanska uganka. V Italiji so se na nekem zborovanju v Emiliji Reggio stekli pristaši vojske in miru. Nastopiti je moralo orožništvo in vojaštvo, ki je streljalo. Ti dogodki so se potem obravnavali v drž. zboru. Min. predsednik je rekel, da vlada ne trpi nobenih zborovanj. Nato je rekel: »Ne vem, če bo Italija prisiljena, iti v boj. Če pa se to zgodi, tedaj bo cel italijanski narod stal kot en mož.« Te besede so vzbudile veliko navdušenje v Italiji, drugod pa mnogo pozornosti. — Sploh je vsa zadeva precej skrivnostna. V dokaz naj navedemo naslednje poročilo iz Rima, ki je imela dunajska »N. Freue Presse«.

Rim, 27. februarja. Napad na Dardanelsko ožino zasledujejo vsi politični krogi z največjo napetostjo. Kakor izjavlja neko angleško poročilo sodi trojni sporazum bajé zelo pomirljivo o dalekosežnosti te akcije. To poročilo ima najbrž namen sprizazniti in ublažiti javno razpoloženje. V merodajnih krogih se resničnost te vesti ne potrjuje, a tudi ne zanikuje.

Albanija. Tu se sedaj bore Srbi z Albanci. Essad paša se pogaja s Srbi, albanski rodovi se upirajo temu. Ker Srbija ne zamore vsega gibanja obvladati, je baje Grški ponudila Bitolj. Ker pa Bolgarska trdi, da leži Bitoljv onemdelu Macedonije, kjer so Bolgari naseljeni, je nevarnost splošnega spopada velika. — Zdi se, da triplendentna (Rusija, Anglija, Francija) hoče napraviti slovo med Balkanci. Zato je tja potoval tudi general Pau. Baje je Rumunija pripravljena Bolgarski nekaj odstopila.

Preskrba z živili na Goriškem.

Deželna komisija za preskrbo z živili je v soboto imela svojo sejo. Razpravljali so o predlogu goriških trgovcev za povišanje cen nekaterih živil. Komisija je sklenila povišati cene fižolu od 80 v na 88 vinarjev, slanini od 3.30 K na 3.60 K, oltju od K 1.60 na K 1.80, surovemu maslu K 3—, maslu K 3.80. — Drugih povišanj komisija ni dovolila, cene ječmene, koruzi, testeninam in masti ostanejo stare.

Razpravljalo se je o razprodaji testenin iz Italije, otrobov, moke, o nakupu koruze in krompirja ter o mešanju moke.

Komisija je sklenila nakupiti 3000 kvintalov testenin za deželo, ki se bodo oddale v prodajo trgovcem. Zasebnikom se bodo oddajali le polni zaboji. Cene za drobno razprodajo določi deželni odbor.

Med tem pa — tako naznanja dež. odbor — je došlo že več vagonov koruze in krompirja. Kdor hoče naročiti, naj se zgleda pri deželnem kmetijskem uradu. Koruzna moka se bo prodajala po 44 v kilo, krompir pa po 14 K kvintal.

Moka se bo v prihodnje dobivala tudi pri goriških trgovcih.

Važno za naše kmetovalce.

Kako bodo obdelana naša polja in vinogradi, če ne bo delavcev?

To vprašanje postaja za našega kmeta dan za dnem bolj pereče. Lepo pomladno vreme vabi in kliče, polja in vinogradi čakajo delavnih rok, ki bi jih obdelala — a teh ni. Kaj bo, če ostane zemlja neobdelana? Kaj nas čaka potem? To so vprašanja, ki ne zanimajo le našega kmeta, ampak morajo zanimati tudi državnike.

Naši poslanci, ki so se setavili v Ljubljani, so temeljito pretresali to perečo zadevo in so storili tudi sklepe, ki so važni. — Tudi »Zveza furlanskih zadrug« v Gorici se je pečala s tem vprašanjem. Enako se v tej stvari gibljejo južno-tiroolski kmetje.

Nekateri so predlagali, naj bi se vojne vjetnike dobilo za to delo. Toda to vprašanje je težko. Prvič voj. oblast ne dovoli manj ko 30 vojnih vjetnikov skupaj. Dalje pa smo tu nekoliko preblizu meje. — Glavni razlog pa je ta, da je obdelovanje naše zemlje tako, da bi nam z nevesčimi vjetniki ne bilo nič pomagano. Vojne vjetnike se bo lahko rabilo za zgradbe cest, vodovodov, melioracije i. t. d., a za naše poljedelstvo so nerabni.

Drugi — to so glasovi tridentinskih kmetov — pravijo, naj bi se dobilo delavce iz Italije. To je sicer prav, a iz umljivih razlogov ne bo šlo.

Kaj storiti? Edina rešitev je ta: Nemčija je že 15. sept. lanskega leta določila, da bodo črnovojniki dobili dopust, da bodo lahko obdelali svoja zemljišča. Če je to v Nemčiji mogoče, bo tudi pri nas. Vojaška oblast bo morala misliti na to in črnovojnikom dati dopuste v ta namen, saj se jih lahko vsak hip pokliče nazaj.

To je edina mogoča rešitev tega težkega vprašanja. Obdelanje naše zemlje danes ni več samo v interesu našega kmeta, ampak to je tudi interes naše vojne sile.

K gorenjim izvajanjem pa dodajamo še to-le v dopolnilo:

Načelnik kluba naših poslancev na Dunaju dr. Korosec je v tej zadevi že posredoval pri vladi in je dobil zagotovilo, da bo vlada takoj poslala na dopust one črnovojne, ki niso v fronti, kakor hitro se začne poljsko delo. Vlada mu je tudi obljubila, da vjetnike v skupinah po 30 mož da tudi na razpolago kmečkemu delu.

Dunaj, 3. marca. Uradno poročajo, da je vojaška uprava sklenila z ozirom na važnost pomladne setve poslati na 14 dnevni dopust one kmečke vojske, ki niso v fronti, n. pr. ozdravelce ranjence, one pri kadrih i. t. d. V prvi vrsti bodo deležni te dobrote gospodarji, potem pa tudi kmečki posli. (Več bomo poročali prihodnjič, ker smo to razveseljivo vest dobili v zadnjem hipu. Op. ur.)

Ali ste že poravnali naročnino?

Nabor črnovojnikov od 37 do 42 leta.

Te dni se razglasi razglas, da se morajo 37 do 42-letni črnovojniški zavezanci podvreči pregledu. V poštev prihajajo v letih od 1873, do vštetelega 1877. rojeni črnovojniški zavezanci, ki so jih pri naboru ali poznejšem pregledu spoznali za nesposobne za orožje ali jih do 31. julija 1914. l. potom superarbitracije odpustili iz skupne armade, vojne mornarice, domobranstva ali orožništva, potem oni, ki se zaradi časa, v katerem so si pridobili avstrijsko ali ogrsko državljanstvo ali deželno pristojnost v Bosni in Hercegovini, niso morali več podvreči naboru. Označenci se morajo od dneva razglasitve do 20. marca prijaviti pri občinskem uradu svojega bivališča s potrebnimi listinami (krstni listom ali domovnico, rojstnim listom, delavsko ali službeno knjižico), nakar dobe črnovojniško izkaznico. Pregled se bo vršil od 6. aprila do 6. majnika.

ŠIRITE „NOVI ČAS!“

Novice.

Ponavrajte naročnino! Zadnji čas je, da poravnate naročnino za l. 1915 vsi oni, ki je še niste!

Cesar o zvestobi Hrvatov. Splitskemu »Našemu Jedinstvu« poroča dr. L. D. z Dunaja: Danes vam poročam, kar bo razveselilo vse dobre rodoljube, da se cesar vedno, kadar se mu spomnijo hrvatski polki, nasmehne z izrazom največjega zadovoljstva in nato doba najrajše, a slišali so ga večkrat: »Moji najzvestejši Hrvati!« — »Najzvestejši!« — Cesar izgleda zelo dobro, zadnji čas je posebno dobro razpoložen, vedno svež. Vojskovanje zasleduje do najmanjših posameznosti.

Obdelovanje zemlje v goriški okolici: Dne 25. februarja se je začelo obdelovanje zemlje v goriški okolici, to je sejanje graha in saditev krompirja. V pondeljek je vreme zopet strašilo. Vse je kazalo, da dobimo dež, ki ustavi ravno zapričeto delo. Po vsem polju od Solkana do brega vtpave, in tudi zadnje vasi spodnjega Krasa je mrgolelo kmetov. Zaposleni so bili pri delu vsi vozovi in živina. S strahom se je vse oziralo na grozeče oblake. Torek pa nam je, hvala Bogu, prinesel najlepše vreme, ki traja dalje. Saditev zgodnjih pridelkov letos gotovo zanima vso javnost, drugače kakor druga leta, zaradi grozečega pomanjkanja živil. No, če ne bo drugače, grah in krompir je tudi skoro zadosten živež. Skupaj menda vsebuje ta vse redilne snovi. Grah se prideluje tu od polovice maja dalje; krompir pa z začetkom junija dalje. Grah je že ves posejan. Za saditev krompirja pa nam je treba skoro celi marec lepega vremena. Do vštetelega današnjega dne 4. marca je vsajenega krompirja za pridelek okoli 200 vagonov, torej že za prvo silo zgodnjega pridelka.

Oče in sin odlikovana. Meseca decembra je bil odlikovan na bojišču sin podpredsednika drž. zbora viteza Pogačnika g. Branko vitez Pogačnik. — Sedaj pa je odlikovan za svojo hrabrost tudi oče g. Jožef vitez Pogačnik, ki se je kot stotnik boril na srbskem bojišču.

Odlikovanja. Srebrno svetinjo za hrabrost 1. vrste so dobili od 17. pešpolka: četovodja Al. Kikel, desetnik Štefan Peternel, Miha Štrukelj, Jakob Kuk. Od 97. pešpolka: četovodje Jurij Gašparič, Viktor Kralj, Jož. Rutar, Ludvik Volarič, desetnika Al. Gorkič, Edvard Križman, poddesetnik Ivan Krapež. Od dragonskega polka 5: četovodja Leop. Filipič; — Od 8. top. polka kanonir Anton Bensa. — Od 20. lov. bat. podlovec Ant. Fon. — Srebrno svetinjo za hrabrost 2. vrste so dobili: Od 20. lov. bat. lovec Vinc. Hurnar. Od 17. pešpolka: desetnik Franc Jazbec, pešci Ivan Bolko, Jak. Černe, Štefan Slejko, Franc Remec. — Od 47. pešpolka: pešec Franc Mašera. Od 87. pešpolka pešec Avgust Vodopivec. — Od 97. pešpolka: četovodja Ivan Piščanc, desetnik Ivan Šepic, pešci Miha Colja, Ivan Furlan, Jož. Peršič, Ant. Požar. — Od 7. lov. bat. Ivan Petrič, rač. podčastnik. — Od 8. lov. bat. četovodja Simon Vulec, Franc Sušič, Jakob Černic, Jož. Markovič, Ivan Nemec, Jož. Trošt. — Od 8. top. polka četovodja: Jož. Škerk, p. Franc Kralj.

Z zlato in srebrno hrabrostno svetinjo odlikovani dornberški Orel. Bivši član dornberškega Orla Alojzij Lisjak iz Zaloge je služil pri 97. pešpolku ter se udeležil pohoda v Albanijo. Tam si je prislužil srebrno svetinjo za hrabrost. Ko je izbruhnila vojska, je bil oni oddelek pridelen 87. pešpolku. Lisjak se je kot četovodja udeležil bojev s Srbi in se tako junaško boril, da je bil povišan za narednika in je dobil za svojo hrabrost zlato svetinjo. Če ga Bog pripelje nazaj živega, bo od srebrne svetinje dobival K 7.50 na mesec, od zlate pa K 30.— na mesec, torej skupno K 450 na leto za celo življenje. To je silno redko odlikovanje in naš vrli rojak je lahko ponosen nanje.

Nabiralnica darov voj. oskrb. urada za slov. del dežele v Gorici nujno pričakuje prispevkov za vojake, ker sicer ne bo mogoče postreči niti enemu v poklicancu več. In teh je zelo mnogo, ki prosijo podpore.

Darujte gorske čevlje za vojake! Nabiralnica darov vojno oskrbovalnega urada za slovenski del dežele v Gorici (Gospodarska ulica 6) razpošilja naslednjo prošnjo: Podpisana slovenska nabiralnica se zopet obrača na slovensko javnost z iskreno prošnjo. Našim vojakom, posebno onim, ki se bore v goratem karpatskem ozemlju, primanjkuje gorskih čevljev. Zato se je c. in kr. vojno oskrbovalni urad obrnil tudi na našo nabiralnico, naj bi zbirala gorske čevlje, tudi že nošene, da se pošljejo našim vojakom na fronto. Uljudno prosimo, zbirajte po možnosti take gorske

čevlje in jih pošiljajte na podpisano slovensko nabiralnico. V imenu naših vojakov že v naprej prisrčna hvala! V Gorici, dne 1. marca 1915. Za »Nabiralnico darov vojno oskrbovalnega urada za Slovenski del dežele v Gorici — Gosposka ulica 6.«

Gizela Kremzarjeva, Irma Fonova,
tajnica l. r. načelnica l. r.

Slovani v avstrijski armadi. »Moravská Orlice« je objavila splošen statističen pregled, tičoč se odstotnega razmerja posameznih narodnosti v armadi cele monarhije. Iz tega preračuna sledi, da je Slovanov v avstroogrski armadi 52%, Nemcev in Ogrov skupaj 42%, Rumunov in Lahov 6%. Narodnostno razmerje v vojni mornarici služi 56% Slovanov, 27% Lahov, 10% Nemcev in 7% Ogrov. Slovencev je v armadi 3%, Hrvatov 7%, Lahov 1%.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske v Gorici se prično prihodnji izpiti za učno usposobljenost v ponedeljek, dne 12. aprila t. l. — Pravilno opremljene prošnje, predložene predpisanim potem, naj bodo v rokah ravnateljstva vsaj do konca meseca marca t. l.

Smrtna kosa. V Gorici je umrl jezuitski pater Camurri, ki je zadnja leta oslepel.

Na Kojci (Bukovo) je po kratki boleznini mirno v Gospodu zaspal v 49 letu svoje starosti, previden z zakramenti za umirajoče v fari občesposlovan, neoženjeni Fr. Podobnik po dom. Burja. Pokojnik je bil vedno zvest naš pristaš-odbornik tukajšnjega bralnega društva, in večletni predsednik krajnega šolskega sveta na Bukovem. Da je pokojnik užival v fari zares veliko ljubezen, videlo se je ob njegovem pogrebu, kojega se vdeležila skoro vsa fara, in šol. mladina pod vodstvom gdčne učiteljice. Blagopokojni je v svoji poslednji volji zapustil vse svoje imetje domači farni cerkvi, ter postal tako njen največji dobrotnik. — Zato mu chrani vsa fara najhvaležnejši spomin, ter bo prosila Vsemogočnega, naj mu za to stotero povrne z nebeskimi darovi! Spavaj v miru blagi France!

V Brumi pri Gradiški je umrla 28. febr. g. Tina Brumat, sestra preč. g. Mons. Brumata, vodja študij v goriški bogoslovni. G. Mons. naše sožalje!

Admiral umrl v Gorici. Umrl je v Gorici kontreadmiral Kamil Henriquez, rojen l. 1833 na Dunaju. Pokopali so ga v Št. Andrežu pri Gorici.

Nagroma je umrla na Banjšicah ondotna učiteljica Zofija Dročeva, stara 24 let. Doma je bila iz Št. Petra pri Gorici.

Novice iz Otaleža. Poročajo nam: Umrl je Radeckijev veteran Ivan Brej v 85 letu starosti. — V ruskem ujetništvu imamo 5 vojakov, — kolikor nam je do sedaj znano — in sicer v Atkarsku, Gouv. Saratowsk v Tomsku in Petropavlovsku v daljni Sibiriji. — Življenje so dali za cesarja in domovino do sedaj že trije. — V Gor. Jaznah hšt. 101 in 102 od družine Jerneja Mlakar in Ivana Mlakar so še štirje sinovi pri vojakih. Dosedaj so še vsi zdravi. Od mnogih vojakov že več mesecev ni nobenega sporočila. — V Plužnjah pri Otaležu so udrli tatovi skozi steno v klet hšt. 44. Gospodar te hiše je padel v vojski. Zapuščena udova je morala prestatiti še ta strah in nesrečo. Pokradli so več mesnine in moke. Tatovi so bili domači »tički«, ki so sedaj že shranjeni v »špehkanir« v Cerknem. — Zimel letos noče biti konca. Vse je še pod snegom. Bilo je letos snega 80 cm; bolj visoko pri nekaterih kmetih ga je bilo celo 7 pedit. — Knjižnica izobr. društva, ki šteje 400 knjig se je prenesla v župnijske prostore, kjer se posojujejo udom knjige vsako nedeljo po sv. maši. — Število udov družbe sv. Mohora se je pri nas pomnožilo za 10 udov.

Iz ruskega ujetništva je pisal poslovodja knjigarne kat. tisk. društva v Gorici g. Anton Šfiligoj, ki se je bojeval kot desetnik pri 27. domobr. polku. Nahaja se že od 28. januarja v mestu »Kazani, med Azijo in Črnim morjem«. — To bo najbrže mesto Kazan ob Volgi. Pravi, da je zdrav, da pa je hudo, ker ne dobi poročil od doma. Dopisnico je pisal 2. febr. za god svoje matere, v Gorico je dospela dopisnica 28. febr.

Iz ruskega ujetništva je pisal tudi praporščak 4. bos. herc. polka Leop. Ples iz Devina. Nahaja se v Tobolsku.

Ranjeni in bolni vojniki v Gorici. Na novo do dospeli: Fran Svagelj, Josip Pečnikar, Anton Rakuša, Josip Gerlevič, Josip Maraz, Izidor Luisa, Julij Peresin, Leopold Grč, Andrej Baša, vojniki 27. domobranskega polka, Blaž Muhar, Filip Marinčič, Filip Dormen, črnovojniki, Peter Peče, Alojzij Tavčar, železniška straža, Fran Samec, Dominik Paškolat, Klement Valdemarin, Iv. Petarin, vojniki 97. Pešpolka, Ivan Alman, skladiščnik, Virgi-

lj Enrih, Anton Stary, orožniški asistenti, Štefan Kefer, pešpolk 17., Josip Flogel, topničar, polk 13., Anton Fichtinger, pešp. 81, Josip Klanjšček, Emil Gregorič, lovski bataljon 20, Jakob Berlot, orožniški asistent, Josip Vanke, saper, Josip Devetak, obmejna straža, Štefan Farkaš, zrakoplovec, Peter Ferfolja, pešpolk št. 47, Josip Ličar, 8. polk, Matija Faschinetti, Karol Krenič, Anton Hervatič, Fran Motak, 7. polk, Alojzij Muzerlin, 26, Jakob Bremzak, Josip Feresin, Fran Žemlja, Anton Rebec, J. Kokalj, 27., Ivan Zarnik, Aleksander Premrl, 97., Kvirin Lončar, črnovojniki, Peter Messer, 5., Anton Šebenik, 17., Štefan Sponza, Ant. Rufenik, Jakob Rismondo, obrambne straže, Ivan Moldovan, zrakoplovec.

Kruh in kmečko ljudstvo,

Kmetu je moka glavni živež. Njegova polenta je iz moke, kruh je iz moke. To ga živi. Meso je le za priboljšek — in še to samo včasih.

Za mesto je to kaj drugega. Tu ljudje uživajo bolj mesno hrano in zato ne rabijo toliko moke, ko kmet! Meščan bo z 240 grami že izhajal — Vlada naj pa bi to tudi upoštevala in nemudoma spreminila svojo odločbo.

Pred vojaško sodnijo v Gorici so sedeli 3 delavci iz tržaške luke, ki služijo sedaj kot vojniki. Pišejo se: Ivan Zgubin, Josip Kolman, Franc Kocjan. Pri Sv. Luciji so se zoperstajljali svojim predstojnikom kot vojniki. Obsojeni so: Kolman na 15 mesecev ječe. Zgubin na 8, Kocjan na 1 mesec. Kazen je poostrena s postom, trdim ležiščem in temnico vsakega pol meseca.

Popisovanje moke se je vršilo popolnoma brez vsakega razburjenja.

Ponarejeni dvokronski bankovci v precejšnjem številu krožijo po Gorici.

Koze v Avstriji. Uradno poročajo iz Dunaju: Od 21. do 27. februarja je bilo prijavljenih na Dunaju 85 obolenj na kozah; med obolenimi je ena vojaška in ena tuja oseba. Od začetka vojske so se pripetili na Dunaju skupno 904 slučajji obolenj na kozah, med temi 198 s smrtnim izidom. Razun tega je bilo v avstrijskem državnem območju od 21. do 27. februarja 71 slučajev koz.

Pegasti legar v Avstriji. Na njem je od 21. do 27. febr. obolelo pri nas 432 oseb.

Proti povišanju cene sladkornja. Uradno poročajo tržaški listi: Zastopniki avstrijskih sladkornih tovarov so se pred kratkim zavezali trgovinskemu ministerstvu z izjavo, da bodo avstrijske tovarne sladkornja stavile na razpolago trgovini in konsumu količine sladkornja za konsum, ki so potrebe do početka prihodnje letine (1. 9. 1915) po sedanjih neizpremenjenih cenah. S to zavezo, katero je prevzel sladkorni obrt, je zajamčena do nove letine stalnost cen tega za ljudstvo potrebne živila. V splošnem interesu je, da se stalnost cen, dosežena na ta način, ne omaje v škodo použivajočega ljudstva vsled neupravičenega povišanja cen s strani trgovine na debelo in drobno. Da se presodi, ali so cene, zahtevane v trgovini na debelo in na drobno primerne, naj se računa z dejstvom, da so sladkorne tovarne od junija l. 1914. do danes povišale cene sladkornja le za 4 in pol K za 100 kg ali 4 in četrt vin. za 1 ko v celoti. Vsako povišanje cen sladkornja v trgovini na debelo in na drobno, katero bi znatno preokračilo to merilo, ne bi se moglo smatrati za upravičeno z ozirom na dejanske razmere in se bo zasledovalo kot oduševstvo z živili po cesarskem ukazu z dne 1. VIII. 1914 drž. zak. št. 194.

Potres. Potresna opazovalnica v Trstu je 28. febr. zaznamovala zelo močan potres v daljavi 9300 km. Začetek je bil ob 8 h 11 min. 7 sek. Konec ob 9 in tri četrt zvečer. Najlujše premikanje ob 8.44 h.

Prva kranjska dež. elektrarna je začela poslovati. Obrat goni voda Završnica na Gorenjskem. To je velikega gospodarskega pomena za celo deželo. — Pri nas pa imajo soške sile v rokah — tuji.

Osumljena detomora je bila Frančiška Vuk iz Mirna. Dognalo pa se je, da je dete umrlo radi splošne telesne slabosti.

Ostro streljanje gor. garnizije je 4. in 5. t. m. na Sabotinu. Dne 8. t. m. bo na licu mesta razprava, ki naj se je udeležijo stranke, katere so trpele pri tem kako škodo.

Andrej Gaberšček tožen. Andreja Gaberščka je zasledovalo drž. pravdnništvo, češ da je ob mobilizaciji trdil, da naša armada ni za nič. Gaberšček je bil oproščen v obeh inštancah.

Na bojnem polju padlin slovenskim vojakom je posvečen 8. sešitek »Svetovne vojske«, ki je izšel te dni. 70 životopisov je zbranih v tem sešitku. To niso suhoparni životopisi, posejani s številkami in lepimi besedami o padlih junakih, temveč polni življenja so ti životopisi, življenja iz bojnega polja in odmevov od domačih poljan junakov. Sedemdeset jih je: vsi junaki! Častniki, kmetje, uradniki in obrtniki, akademiki in Orli — cvet naših vrst. Vsi navdušeni za domovino, vsi junaški in polni zaupanja v Boga. Le berite te životopise in spoznali bode te srca naših mladeničev in mož. Plemenita srca, ki so prelila kri za domovino. Med životopise so vpletena semintja pisma padlih vojakov, tako, da je vsa stvar še bolj zanimiva. Srečna je bila misel uredništva, da je začelo na ta način zbirati spomine na naše junake. To je sešitek, ki se čita lahko tudi mladini v šolah, ker junaštva in plemenitost srč teh junakov niso nič manjša kot so junaštva mnogih, ki se stavijo mladini za zgled. Delo toplo priporočamo! »Svetovna vojska« se dobiva v knjigarini K. T. D. v Gorici. Naročniki imajo pravico do znižane cene K 1 za veliki zemljevid vseh evropskih bojišč (za naročnike bo veljal ta zemljevid s poštnino K 2.60). Naročniki si po znižani ceni tudi lahko omislijo krasno bogato opremljeno knjigo »Vojska na Balkanu«, ki velja za naročnike »Svetovne vojske« samo K 3 (mesto K 6.50).

Posiljatve vojakom na bojišču. C. kr. poštno ravnateljstvo v Trstu naznanja: Pri poštnih uradih leže mnogobrojne pošiljke tiskovin (časnikov) in blagovnih vzorcev za vojake na bojnem polju, ki se niso mogle odposlati, ker so nefrankovane, ali pa so bile vrnjene kot nedostavljive in se ne morejo izročiti odpošiljatelju, ker ni navedeno njegovo ime in bivališče. Pošiljke blagovnih vzorcev vsebujejo večinoma čokolado, predmete zoper mraz, svalčice in podobno. Te pošiljke bi se morale, vkolikor jih stranke ne zahtevajo nazaj, kar se dogaja le v zelo redkih slučajih, po trimesečnem ležanju vpslati oddelku za nedostavljive pošiljatve in pozneje uničiti. Sedaj pa se je sprožila misel, naj se vsebina takih pošiljk ne uniči, marveč naj se na primeren način uporabi, in sicer z ozirom na prvotni namen pošiljk, v vojaško podporno svrhe za obdaritev potrebnih, ranjenih in bolnih vojakov in slično. V tem pogledu dobe c. k. poštni uradi nadaljna navodila. V sporazumu z vojnimi ministerstvom se odredi, da vbo-doče poljsko-poštni uradi ne vračajo več teh nevročljivih pošiljk, marveč da jih primerno uporabijo na mestu samem.

Ladjedelnica v Trziču je zopet odprta. Vodstvo ladjedelnice je izdalo v soboto razglas, da se ladjedelnica otvori zopet v ponedeljek, 1. marca. V delo se sprejmejo vsi delavci, razven 40, katerih vodstvo na noben način ne sprejme več. Njihove delavske knjizice je izročilo vodstvo ladjedelnice tržiškemu magistratu obenem s plačo, katero inajo še dobiti. Vodstvo apelira obenem na delavce in uradnike, naj sodelujejo v svrhu, da se zajamči redno delo ladjedelnici brez prekinjevanja.

Delavski vlak na južni železnici zopet voji vsled odprtja ladjedelnice v Trziču. Vlak gre ob 4.48 popoldne z Nabrezine in dospe v Krmin ob 6.24.

Lepa policista. V Trziču je bila, kakor znano, razpisana nagrada 500 K za onega, ki bi prišel na sled napadalca Fušarju, ki je streljal na delovodjo Špacapana. Fušer je bil nekaj dni skrit, potem pa se je sam javil na policiji. Stori je to zvečer. Oba redarja pa sta se zmenila, da porečeta, da sta onadva ujela Fušerja. Toso je tudi telefoniral vodstvu ladjedelnice, kedaj da lahko pride po onih 500 K, ki bi bile prišle prav obema v sedanjih časih vseobče draginje. Poveljnik občinskih redarjev Depase pa je slišal neke glasove, da redarja ne govorita resnice, in to se je tudi smalu potrdilo. Disciplinarni svet občinskega zastopa se je nemudoma sešel in odpustil redarja Toso iz službe. Pako pa je kaznovan s tem, da mu je odtegnjena polmesečna plača.

Nesreča. 15. letni Albert Cotič, ki služi pri peku Gajerju je v soboto šel s petrolejko v skladišče. Po nesreči si je razlil petrolejko, vnela se je obleka in deček se je zelo ožgal. Prenesli so ga v bolnišnico.

Požar v Gradiški. V Gradišču ob Soči je zgorela kolonska hiša, list posestnika Colombichi iz Krmina. Kolon se piše Al. Silvester, ki pa se nahaja sedaj na bojnem polju. Zgorel je tudi senik in mnogo kmečkega orodja. Pomagat gasiti je prihitelo obilo kmečkega ljudstva. Rešili so živino. Prišli so tudi ognjegasci iz Fare. Škode je nad 2000 K, krita je deloma z zavarovanjem.

Dijak smrtno ponesrečij na lovu. Pret. soboto se je na Dobrovi pri Ljubljani smrtno ponesrečil petošolec Edvard Marinko. Šel je z dobrovskimi fanti na lov na večerice. Oglasil se je v gostilni pri Gorjančevih blizu Brezovice. Ko se je poslovil, se je okrenil tako, da se je puška izprožila in strel je šel nesrečnemu dijaku v glavo. Odpeljali so ga v bolnišnico v Ljubljano, ali nesrečni dijak je izdihnil že med vožnjo. Marinko, brat profesorja dr. Marinka iz Kranja, je bil vesten in marljiv dijak.

V Budimpešti bodo brez popoldanske južine. Listi poročajo, da je budimpeštanski magistrat ukazal, da odslej dalje v ondotnih kavarnah popoldne ne bodo več smeli prodajati za južino mlečne kave. Dovoz mleka je namreč padel za 50%. V kavarnah pa se porabi mleka za 40%; od-tod ta prepoved. — Znamenje časa.

Najvišje cene moki v Budimpešti. Magistrat je določil ceno z otrobi mešane koruzne moke s 1. t. m. s 44 K 22 v, za 100 kg. Pšenična moka 0 stane 100 kg 68 K 68 vin., ječmenova moka 44 K 18 v, krompirjeva moka 42 K, ržena moka 52 K 100 kilogram.

Občinska ljudska kuhinja v Gorici razdeljuje vsakdan na ribjem trgu 25 porcij kosila. Porcija stane 14 vinarjev, kos kruha 4 vin. Osebe, ki dobijo kosilo, morajo imeti s seboj potrebne izkaznice podpisane od župana.

Petrolej iz vode? Nemiški listi poročajo: »Braunschweiger Landes-Zeitung« piše, da je neka Nemka iznajdla nove vrste petrolej. V litru kuhane vode naj se raztopi pol funta navadne sode; voda naj se popolnoma shladi in prilije četrt litra petroleja. Tak petrolej baje ne gori hitreje in sveti celo boljše, kakor navaden petrolej. Preizkusili so baje petrolej tudi v Berlinu. Naj to preizkusijo tudi naše gospodinje, ker se že izplača zdaj, da se iz enega litra petroleja pridobe štirje. V Steinfeldu pri Gradcu je inženir Bittner preizkušal iznajdbo. S čistim petrolejem zmešana voda s sodo in s petrolejem po zgoraj opisanem načinu 11 ur. Porabil je za izkušnjo pol litra petroleja. Mešati se mora seveda s čistim petrolejem in ne s petrolejem, ki je bil že prej zmešan z vodo. —

Iz pisem naših junakov.

„Marija me je varovala!“

G. Leop. Leban iz Lokovca, ki se bojuje na severnem bojišču pri 97. pešpolku, je pisal domov svojemu očetu, lokovškemu županu. Pismo je pisano v bolnišnici v Eperjesu, kjer se je g. Leban zdravil. V strelskih jarkih se je namreč prehladil.

»Eperjes, 16. svečana 1915.

Dragi stariši! Kakor sem Vam v zadnji dopisnici, obljubil, hočem Vam nocoj pustni večer zopet pisati par vrstic: Pustni dan sem praznoval navadno kakor vsaki dan. Privoščil sem si še po kosilu en vrček piva in pust je bil proč. Vendar ne pogrešam čisto nič pustnega veselja, ki sem ga užival doma. Hvalim Boga, da mi je ohranil življenje, mejtem ko že toliko mojih tovarišev, ki so junaško prelili kri za miljeno domovino, leži zakopanih v zemlji. Pa tudi drugače se mi sedaj dobro godi, ker sem na gorkem pod streho, ni mi mraz, name ne pada ne dež, ne sneg, ponoči lahko na postelji spim, pa tudi ponednevi. Moji tovariši pa na bojnem polju morajo prestatiti vse vremenske nezgode, ponoči večinoma brez spanja ali pa le par ur spanja, pa še to le v nemiru, ker če ga ne muči mraz, mu pa uši defilirajo gor in dol in tolčejo »marš ajns« dan in noč.

Hrane je tukaj dosti in dobra, na bojnem polju te ni vedno. Tam se mora dostikrat sline požirati za menažo. To je samobsebi umevno, da ne moremo zmiraj biti siti, ker poljske kuhinje ne morejo vedno za nami, in so včasih do 30 km. za nami; n. pr. včasih so prišle za nami zvečer ob 10. uri, pa tudi ob 12. ravno ko smo sladko zaspali na kakšni ušivi slami. Ko zakliče »dnevni šarž« »Vergatterung« za menažo, pa smo ustali in tekli s šalami ponjo, dosti njih pa je rajši spalo, ker so bili preveč utrujeni, da bi šli ponjo. Zato pa smo drugi dobili kos mesa, pa juho, včasih tudi kavo. Dobili smo kruh štiri ali pet pa tudi šest ali sedem nas po eno štrunco. Potem smo »fasali« tudi »kaf« konserve; a ne vedno, le včasih. Če smo jo dobili, smo bili veseli, ker smo potem drugi dan kuhali. Cigaret smo zmiraj

